

Dr. Tomislav JONJIĆ, povjesničar i odvjetnik

NEDOUČENI HOHŠTAPLER

Nije nelogično da javna televizija što pod hrvatskim imenom danomice prikazuje protuhrvatske sadržaje, već tjednima emitira seriju Hrvoja Klasića, čovjeka koji je Miku Špiljka, primitivca krvavih ruku, proglasio državnikom. I kao što su se suvremenici sprdali sa Špiljkom, tako se suvremenici i kolege sprdaju s Klasićem

Premda je taj fenomen danas izraženi-ji nego ranije, u svako doba postojali su pojedinci kojima su se razne društvene skupine ili režimi služili kao svojim trubama pa se opća javnost polako navikla na ljude koji jednako autoritativno govore o politici, povijesti, energetici, epidemiologiji, o vremenskoj prognozi i o sjemenu blitve ili kupusa.

Medijski urednici znaju da s takvima ne mogu pogriješiti: oni će kazati koju doskočicu da *opsjene prostotu*, ali će uvijek ostati u brazdi i biti poslušni, nikad ne će postavljati nezgodna pitanja, a još manje će nuditi nezgodna odgovore pa će, skupa s tim urednicima, već i tim svojim presipanjem iz praznoga u šuplje, dati svoj prinos zaglupljivanju, ponižavanju i demoraliziranju nacije, a zbog svoje službouljudne, satelitske i sluganske čudi uvijek će biti spremni odazvati se pozivu da za koji srebrnjak, stvarni ili figurativni, odigraju svoje male, priljave, kvislinške uloge.

Posljednjih se desetljeća takvima nerijetko daje naziv tzv. javnih intelektualaca, a u kojoj su mjeri oni stvarno intelektualci, pokazuje činjenica da nikad iza sebe nisu ostavili ništa vrijedno i trajno pa smo i mi, evo, koji želimo upamtiti čak i takve tričarije, zaboravili sve one koji su godinama defilirali po našim malim ekranima i novinskim naslovnicama. Oni kao da nikad nisu postojali. Zapravo i nisu: to je bila i ostala potrošna roba kojom se stvarni ili duhovni okupator služi dok mu treba, a onda ju odbaci kao staru krpu.

Zahvaljujući nedostatku lustracije, odnosno politici tzv. nacionalnoga pomirenja koja je osmišljena i provedena tako da očuva jugoslavensku komunističku baštinu, Hrvatska je i nakon oslobođenja od Jugoslavije ostala u znatnoj mjeri ispunjena jugoslavenskim sadržajem. Zato se mi ni danas, 26 godina nakon Oluje, ne usuđu-

jemo kvislinzima nazvati one koji su branili i obnavljali tuđinsku, nelegalno stvorenu i nelegitimnu državu koja je općenito nazivana 'tamnicom naroda'; zato se naše ulice i trgovi nazivaju po onima koji su pasji služili Beogradu i Jugoslaviji; i zato vrhuncem junaštva i rodoljublja smatramo odricanje od istočnoga Srijema, Boke kotorske i BiH te presijecanje i takve, osakaćene Hrvatske kod Neuma i poluotoka Kleka.

Hrvatska je i 1918., i 1941., i 1991. bila moguća samo kao izdaja i zločin, pa je svaka žrtva na hrvatskome oltaru proglašena činom zločinaca i izdajica; nasuprot tomu, svaka žrtva na oltaru Jugoslavije poželjna je, politički korektna i ugodna tomu Molohu.

Zato se našim oslobođenjem naziva skidanje hrvatske i podizanje jugoslavenske zastave, i zato su naši osloboditelji Aleksandar Ranković i njegov lokalni pobočnik Vicko Krstulović, čeljade koje će ostati upamćeno po vampirskom preoravanju grobova odavno mrtvih protivnika. I zato se u našoj kulturnoj i političkoj javnosti mudrima smatraju oni koji svetkuju jugoslavenske svetce i časte borbe za Jugoslaviju, a luđacima one koji misle da se granice mijenjaju, a režimi prolaze dok države ostaju, pa je zato svaka Hrvatska bolja od bilo koje Jugoslavije. Tim su luđacima jučer bili namijenjeni lanci na Golome, u Staroj Gradiški ili u Lepoglavi, danas su – ako žele braniti svoja uvjerenja i ne trgovati svojim pondsom – u lancima druge vrste, sotonizirani i na društvenoj margini.

Zato nije nelogično da javna televizija što pod hrvatskim imenom danomice prikazuje nehrvatske i protuhrvatske sadržaje, već tjednima emitira seriju Hrvoja Klasića, čovjeka koji je nekakva svog rođaka Miku Špiljka – inače primitivca krvavih ruku te rušitelja sakralnih i drugih kulturnih znamenitosti prvoga reda, koji je desetljećima bio predmet izrugivanja i viceva – progla-

sio državnikom (pa još i hrvatskim!). Nelogično bi bilo da je drukčije. I kao što su se suvremenici sprdali s Mikom Špiljkom, tako se suvremenici i kolege Hrvoja Klasića sprdaju s njime. Doduše, u Beogradu koji je uvijek nalazio plaćenike i nagrađivao svoje sluge, on je na visokoj cijeni: na jednoj su tamošnjoj televiziji, naime, on i Tvrtko Jakovina proglašeni 'tako objektivnima kao da pišu u Beogradu'. Pristojan čovjek toga bi se sramio; oni se time očito ponose pa i dalje, skupa sa sebi sličnima, i dalje borbeno sudjeluju u natječaju za „poštenoga Hrvata“, jer su neki drugi bajkopisci umanjili svoje izgleda i tako prorijedili konkurenciju: gospodari hoće izgledati ozbiljno pa traže da tako izgledaju i njihovi livrirani lakaji.

A dok čekamo da se rasvijetle stanovice epizode iz ne tako davne prošlosti nekih naših vatrenih pastuha s pseudohistoriografske scene, nije nam ništa neobično nego nam je, dapače, posve prirodno i očekivano – da je Hrvoja Klasić za svoje sugovornike u seriji o Nezavisnoj Državi Hrvatskoj izabrao većinom ljude istoga soja: one koji o ustaškom pokretu i Nezavisnoj Državi Hrvatskoj nisu objavili ništa, one koji su kadri načiniti četiri faktografske pogriješke na jednoj stranici teksta, one koji nedoumice rješavaju dosjetkama i kvaziučeniim frazama koje ne znače ništa, a svoje neznanje nadomještaju izmišljotinama, one koji navode nepostojeće izvore, one koji izmišljaju citate ili tobože citiraju literaturu koja uopće ne postoji ili tvrde da su pročitali knjige kojima ne znaju navesti čak ni naslov, one koji misle da je Zemaljski muzej BiH zapravo 'poljoprivredni' (*agrikulturni*) muzej ili autoritativnim tonom ortodoksnе budale ponavljaju besmislice poput one da je povjesničar Milan Šufflay bio profesor antropologije.

Kad tim ljudima preporučite da se ne izvrgavaju ruglu i da uzmu knjigu u ruke, ili ih prozovete kao krivotvoritelje, nekad čak

jednostavno i kao nedoučene akademske hohštaplere – što sam u nekoliko navrata i sâm učinio u stručnim časopisima – onda oni jednostavno umuknu, procjenjujući da im se šutnja isplati najviše jer bi se upuštanjem u raspravu izvrgnuli još većim poniženjima. Drugim riječima, pored znanja

i znanstvenoga poštenja nedostaje im i hrabrosti. Zato je vrlo naivno od takvih ljudi očekivati da ne izmišljaju i da ne prešućuju, da razumijevaju povijesne procese, i da o posljedicama govore tako da im navedu uzroke. A još naivnije je misliti da za svoju službu nemaju vrlo visoko političko

pokriće. Zbog toga treba imati na umu: o sadržaju povijesnih udžbenika i o programu javne televizije zapravo se odlučuje na izborima, a ne u stručnim časopisima. To je lekcija koju Hrvati, na žalost, ne uspijevaju svladati pa upravo zato imaju to što imaju – i na televiziji i drugdje.

Dr. Stjepan LOZO, povjesničar iz Splita

Doživljam ga kao biće s traumom

Već dulje jasno je da Klasić i nije na sceni primarno kao povjesničar znanstvenik, već kao istureni agitator, svakako ne lucidan. Njegovi istupi, a i čitav njegov arhaični dizajn, dijelom se mogu doživjeti kao filokomunistički, a dijelom kao filorsrpski, čak i neočetnički

Kako objašnjavam? Pa dopustite, možda time što je u paralelnoj političkoj stvarnosti ovo još uvijek u nekoj mjeri komunistička Hrvatska. Kada vlada HDZ, rekao bih, onda se to može odrediti Špiljkovom frakcijom komorne komunističke skupine, a kada vlada SDP, onda Šuvarovom frakcijom. I u jednom i u drugom slučaju obilni dijelovi stvarne vlasti predani su u ruke «nedužnim Srbima» koje su doduše već više puta istrijebile ustaše, ali nekom formulom ipak su tu. Postojanje te paralelne političke stvarnosti, komorne komunističke skupine «poštenih» Hrvata i unutar sebe raspetih Srba, toliko je plitko da se i ne može zvati dubokom državom.

Iritira li me? Do prije nekoga vremena takve bi me pojave komunističkoga atavizma i primitivne četničke propagande iritirale kao demokrata, već dugo ne kao povjesničara, a sada su mi više groteskne, pomalo postaju i humoristične. Za ovako zastarjeli, anakroni model hrvatske plitke duboke države, nisu krivi hrvatski demokrati. Da su nas naše «prijateljske» zapadne demokracije makar desetim dijelom davnih godina nagazile po pitanju atavizama komunističke države i četništva, kao što su nas mrcvarili progona haaškog suda zbog «Oluje» ili zlostavljali gay agresijom, Hrvatska bi danas bila drukčija zajednica u kojoj bi se pojava Klasića, govorim paradigmatki, tretirala kao korupcija.

Dakle, ukratko, ako sin burzovnoga špekulanta i političkoga uzurpatora Sorosa može u haljini šaputati na uho najvišim političkim dužnosnicima na jugoistoku Europe, zbog čega običnim smrtnicima i paradigmatki Klasić ne bi kreketao na javnoj televiziji. Klasića sam pred koju godinu, nakon što me je neosnovano i huškački javno napao, u svom opširnom odgovoru uvjerljivo pokazao kao povjesničara nezalicu, kao nepristojnu osobu koja drsko govori o stvarima o kojima nema pojma, i odredio kao mizernoga šarlatana kojemu je katedra novije povijesti dana kao pokriće. Argumentaciju svatko može pročitati u mom odgovoru dostupnom na internetu, pa ju ovdje ne ću ponavljati.

Od tada do danas ne vidim nešto naročito novo na bolje. No već duže vrijeme dovoljno je jasno kako Klasić i nije na sceni primarno kao povjesničar znanstvenik, već kao istureni agitator, svakako ne lucidan, koji radi za određenu ideološku agendu. Gledajući u retrospektivi, njegovi istupi, a i čitav njegov arhaični dizajn, dijelom se mogu doživjeti kao filokomunistički, a dijelom kao filorsrpski, čak i neočetnički. Ako bi se moglo i dvojititi za koju stranu Klasić nastupa kao dežurni agitator, njegova istupanja sasvim sigurno pokazuju karakteristike iskompleksiranoga protuhrvatskog šovinizma. Tako, i njega i jedan broj drugih javnih osoba doživljam kao bića s traumom zadobivenom u širem ili užem obiteljskom okružju, kao žrtvu odgoja u malograđanskoj jugokomunističkoj obitelji hrvatskoga podrijetla, koja je bila žrtvom vjerovanja u velikosrpske propagandne laži o nedužnim Srbima i stravičnim zločinima Hrvata. Obitelji koja je onda svojevrsnim nacionalnim samospaljivanjem davala zadovoljstina te time, a nerijetko i činjenjem zlih djela prema drugim Hrvatima, htjela biti ispravna u očima «velikoga brata», za razliku od «onih» Hrvata koji su «ocrnili» hrvatsko ime.

Iskreno želim da se tako odgajani Hrvati, sada već u ozbiljnim godinama, susretnu sa svojim problemom. Da sebe ne krive, a druge Hrvate ostave na miru. Da prepoznaju zlostavljanja iz djetinjstva i mladosti, traumu, i da ozdrave. Da osvijeste svoju poziciju žrtve odgoja u laži i postanu slobodni ljudi. Ako to mogu neki katolici koje su kao djecu na sablazan neba i zemlje «zlostavljali župnici, ne vidim zbog čega u tom važnom pitanju zlostavljanja malodobnih ne bismo kao društvo otvorili prostor i osigurali liniju pomoći i za žrtve zlostavljanja komunističkom i četničkom propagandom. U svakom slučaju, kotač povijesti gazit će svojim smjerom i paradigmatki Klasić je već u njegovoj sjeni. Vidim da se u multipolarnom napetom i blokiranom svijetu pred Hrvatima otvaraju prostori za nove sjajne iskorake.